БІЛОЦЕРКІВСЬКА МІСЬКА РАДА
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ЦЕНТР НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ
БІЛОЦЕРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

НАКАЗ

22.08.2025 **Біла Церква** **№ 74**

Про створення в закладі
безпечного освітнього середовища,
вільного від насильства та булінгу (цькування)

Відповідно до абзацу десятого частини третьої статті 53 Закону України «Про освіту», статті 10 «Закону України «Про охорону дитинства», статті 11 Закону України «Про запобігання і протидію домашньому насильству», Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання і протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 року № 658, Закону України 18 грудня 2018 року № 2657-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)», Порядку розгляду звернень та повідомлень з приводу жорстокого поводження з дітьми або загрози його вчинення, затвердженого спільним наказом Міністерства соціальної політики України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства освіти і науки, Міністерства охорони здоров'я України від 19.08.2014 № 564/836/945/577, наказу Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 № 1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти», зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 03.02.2020 за № 111/34394, листів Міністерства освіти і науки України від 12.10.2018 №1/9-790 «Щодо організації роботи у закладах освіти з питань запобігання і протидії домашньому насильству та булінгу», від 14.08.2020 № 1/9-436 «Про створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти та попередження і протидії булінгу (цькуванню)», від 29.01.2019 № 1/11-881 «Рекомендації для закладів освіти щодо застосування норм Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» від 18.12.2018 № 2657-VIII), від 13.04.2020 року № 1/9-207 «Роз'яснення щодо застосування наказу Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 № 1646», Порядку реагування на випадки булінгу (цькування) та Порядку застосування заходів виховного впливу, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти» від 28.12.2019 № 1646, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03.02.2020 р. за № 111/34394, методичних рекомендацій щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників з іншими органами та службами, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 02.10.2018 №1047, наказу департаменту освіти і науки Київської обласної державної адміністрації від 11.01.2019 № 09 «Про запобігання булінгу в системі освіти Київської області», з метою попередження булінгу (цькування), сприяння реалізації прав осіб, постраждалих від булінгу, та ефективного реагування на факти насильства в Центрі науково-технічної творчості Білоцерківської міської ради

НАКАЗУЮ:

1. Забезпечити створення у Центрі науково-технічної творчості Білоцерківської міської ради (далі – ЦНТТ БМР) безпечного освітнього середовища, вільного від насильства та булінгу (цькування).

2. Затвердити план заходів, спрямованих на створення в ЦНТ БМР безпечного освітнього середовища, вільного від насильства та булінгу (цькування) та забезпечити його виконання (додаток 1).

3. Практичним психологам ЦНТТ БМР:
3.1. опрацювати нормативно-правові акти України щодо протидії булінгу та жорстокому поводженню з дітьми;
3.2. довести до відома здобувачів освіти, педагогічних працівників, батьків та інших учасників освітнього процесу щодо їх обов'язку повідомляти керівника закладу про випадки булінгу (цькування), учасниками/свідками якого вони стали, або підозрюють про його вчинення по відношенню до інших осіб за зовнішніми ознаками, або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб;
3.3. створити комісію з розгляду випадків булінгу (додаток 2) та порядок реагування у випадку булінгу (цькування) (додаток 3).
3.4. забезпечити проведення для педагогічних працівників ЦНТТ БМР заходів з інформування про особливості підліткового віку та спілкування у середовищі однолітків, про формування та зміцнення механізмів захисту особистості, особливості формування самооцінки та вплив дорослих на цей процес, створення безпечного освітнього середовища;
3.5. інформувати уповноважений підрозділ Національної поліції України, службу у справах дітей, Управління освіти і науки Білоцерківської міської ради про випадок булінгу (цькування) учасника освітнього процесу.
3.6. забезпечувати профілактику та запобігання булінгу (цькуванню), надання консультативної допомоги батькам, психологічного супроводу здобувачів освіти, які постраждали від булінгу (цькування), стали його свідками або вчинили булінг (цькування);
3.7. систематично готувати інформаційні матеріали про запобігання та протидію булінгу матеріали для оновлення на веб-сайті закладу та куточку психолога;
3.8. розглядати заяви про випадки булінгу (цькування) здобувачів освіти, їхніх батьків, законних представників, інших осіб;
3.9. забезпечити виконання заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг, стали його свідками або постраждали від булінгу (цькування).

4. Керівникам гуртків протягом 2025/2026 навчального року:
4.1. своєчасно реагувати на повідомлення про випадки жорстокого поводження з дітьми (булінгу) або загрози його вчинення та вживати відповідних заходів для його припинення;
4.2. своєчасно інформувати про дитину, яка постраждала від жорстокого поводження або стосовно якої існує загроза його вчинення психологічну службу ЦНТТ БМР;
4.3. систематично проводити просвітницьку роботу з метою запобігання і протидії негативним наслідкам жорстокого поводження з дітьми та булінгу, недопущення порушень прав учасників освітнього процесу, захисту та відновлення порушених прав.

5. Оксані Твороговій, секретарю ЦНТТ БМР:
5.1. забезпечити відкритий доступ на вебсайтах ЦНТТ БМР до правил поведінки здобувача освіти в закладі освіти; плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню); порядку подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу (цькування); порядку реагування на доведені випадки булінгу (цькування) та відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування).
5.2. систематично оновлювати інформаційні матеріали про запобігання та протидію булінгу на веб-сайтах ЦНТТ БМР.

6. Визначити Наталію Страхарську, практичного психолога, уповноваженою особою для здійснення невідкладних заходів реагування у випадках виявлення фактів насильства (булінгу) та/або отримання заяв/повідомлень від постраждалої дитини чи інших осіб.

7. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Директор Центру
науково-технічної творчості **Олена СОЛОДОВЕНКО**

З наказом ознайомлені: Творогова О.О. Страхарськка Н.П.

Філіпова Н.І.

Додаток 1
до наказу ЦНТТ БМР
від 22.08.2025 № 74

ПЛАН ЗАХОДІВ,
спрямованих на створення в Центрі науково-технічної творчості Білоцерківської міської ради безпечного освітнього середовища,
вільного від насильства та булінгу (цькування)
на 2025/2026 навчальний рік

№	*Заходи*	*Відповідальний*	*Дата*	*Форма виконання*
Нормативно-правове та інформаційне забезпечення попередження булінгу (цькування)				
1.	Наказ «Про запобігання булінгу (цькування) в Центр науково-технічної творчості Білоцерківської міської ради»	Директор	Вересень	Наказ
2.	Бесіда з питань профілактики булінгу (цькування): - з педагогічними працівниками; - з технічним персоналом	Практичний психолог	Вересень	Бесіда
3.	Розміщення на сайті закладу нормативних документів. Алгоритм дій у разі виявлення ознак чи фактів, що можуть вказувати на вчинення булінгу (цькуванню) щодо вихованців закладу	Практичний психолог	Вересень	Сайт
4.	Підготовка рекомендацій для керівників гуртків: - нормативні документи із запобігання та протидії булінгу (цькування); - з розпізнавання ознак булінгу (цькування), форми, причини та наслідки булінгу (цькування), види та способи одержання допомоги постраждалим особам	Практичний психолог	Жовтень	Сайт
Робота з працівниками закладу Центру науково-технічної творчості				
1.	Консультування педагогічних працівників із запобігання та протидії булінгу (цькування) (за потребою)	Практичний психолог	Протягом року	Індивідуальні консультації
2.	Бесіди з керівниками гуртків за результатами проведених психологічних досліджень	Практичний психолог	Протягом року	Індивідуальні консультації
3.	Організація заходів щодо запобігання булінгу (цькування) на території закладу	Директор	Протягом року	Спостереження
Робота з вихованцями				
1.	Анкетування вихованців з метою виявлення ознак булінгу (цькування) у закладі	Практичний психолог	Листопад	Анкетування
2.	Інформаційно-просвітницькі заходи з питань запобігання та протидії булінгу (цькування) за участю вихованців	Керівники гуртків	Протягом року	Бесіди, тренінги,

		Практичний психолог		години спілкування
3.	Заходи в рамках Всеукраїнського тижня протидії булінгу (цькування)	Керівники гуртків Практичний психолог	Вересень	Бесіди, заняття з елементами тренінгу, перегляд відео
4.	Акція «16 днів проти насилля»	Керівники гуртків Практичний психолог	24.11.-09.12.	Бесіди, заняття з елементами тренінгу, години спілкування, перегляд відео
5.	Акція «Подаруй обійми» до Всесвітнього дня доброти	Керівники гуртків Практичний психолог	13.11.	Бесіди, перегляд відео
6.	Психологічний практикум для вихованців початкового та середнього рівня «Я – це я, і Я це надзвичайно»	Практичний психолог	Жовтень	Заняття-практикум, перегляд мультфільму «Ти особливий»
7.	Ігри про булінг, квест-гра «Ми проти булінгу та конфлікту» для вихованців основного рівня	Практичний психолог	Жовтень	Квест-гра
8.	Заняття «Спілкування легко та ввічливо» для вихованці початкового та основного рівнів	Керівники гуртків Практичний психолог	Грудень	Заняття-бесіда
9.	Заняття «Стиль поведінки під час конфлікту» для вихованців основного рівня	Керівники гуртків Практичний психолог	Березень	Заняття
Робота з батьками				
1.	Клуб «Батьківські університети». Заняття «Як розпізнати чи страждає твоя дитина від булінгу»	Практичний психолог	Листопад	Заняття-бесіда з елементами тренінгу
2.	Клуб «Батьківські університети». Бесіда з батьками дітей з ООП	Практичний психолог	Грудень	Заняття-бесіда
3.	Клуб «Батьківські університети». Заняття «Психологічне здоров’я. Культура тілесних відчуттів»	Практичний психолог	Березень	Заняття з елементами тренінгу
4.	Індивідуальні бесіди з батьками за запитом	Практичний психолог	Продовж року	Індивідуальні бесіди
Моніторинг освітнього середовища				
1.	Моніторинг здобувачів освіти з метою виявлення випадків булінгу (цькування) (за потребою)	Практичний психолог	Продовж року	Анкетування
2.	Звіт про виконання заходів із запобігання та протидії булінгу (цькування)	Практичний психолог	Травень	Звіт

Додаток 2
до наказу ЦНТТ БМР
від 22.08.2025 № 74

СКЛАД
комісії з розгляду випадків булінгу

Голова комісії: Олена Солодовенко, директор ЦНТТ БМР

Члени комісії:
Ліщук Валентина Андріївна, методист ЦНТТ БМР;
Страхарська Наталія Петрівна, практичний психолог ЦНТТ БМР;
Керівник гуртка, де стався випадок булінгу (цькування).

Додаток 3
до наказу ЦНТТ БМР
від 22.08.2025 № 74

ПОРЯДОК
реагування на випадки булінгу (цькування)

І. Загальні положення

1. Цей Порядок визначає механізм реагування на випадки булінгу (цькування) в закладі.
2. Терміни, використані у цьому Порядку, вживаються у таких значеннях:
   - кривдник (булер) – учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, яка вчиняє булінг (цькування) щодо іншого учасника освітнього процесу;
   - потерпілий (жертва булінгу) - учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, щодо якої було вчинено булінг (цькування);
   - спостерігачі - свідки та (або) безпосередні очевидці випадку булінгу (цькування);
   - сторони булінгу (цькування) - безпосередні учасники випадку:
   - кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності).

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законах України «Про освіту», «Про соціальні послуги», «Про соціальну роботу з сім’ями, дітьми та молоддю», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні».

3. Проявами, які можуть бути підставами для підозри в наявності випадку булінгу (цькування) учасника освітнього процесу в закладі освіти, є:
   - замкнутість, тривожність, страх або, навпаки, демонстрація повної відсутності страху, ризикована, зухвала поведінка;
   - неврівноважена поведінка;
   - агресивність, напади люті, схильність до руйнації, нищення, насильства;
   - різка зміна звичної для дитини поведінки;
   - уповільнене мислення, знижена здатність до навчання;
   - відлюдкуватість, уникнення спілкування;
   - ізоляція, виключення з групи, небажання інших учасників освітнього процесу спілкуватися;

- занижена самооцінка, наявність почуття провини;
- поява швидкої втомлюваності, зниженої спроможності до концентрації уваги;
- демонстрація страху перед появою інших учасників освітнього процесу;
- схильність до пропуску навчальних занять;
- відмова відвідувати заклад освіти з посиланням на погане самопочуття;
- депресивні стани;
- аутоагресія (самоушкодження);
- суїцидальні прояви;
- явні фізичні ушкодження та (або) ознаки поганого самопочуття (нудота, головний біль, кволість тощо);
- намагання приховати травми та обставини їх отримання;
- скарги дитини на біль та (або) погане самопочуття; пошкодження чи зникнення особистих речей; вимагання особистих речей, їжі, грошей; жести, висловлювання, прізвиська, жарти, погрози, поширення чуток сексуального (інтимного) характеру або інших відомостей, які особа бажає зберегти в таємниці;
- наявність фото-, відео- та аудіоматеріалів фізичних або психологічних знущань, сексуального (інтимного) змісту;
- наявні пошкодження або зникнення майна та (або) особистих речей.

4. До булінгу (цькування) в закладі належать випадки, які відбуваються безпосередньо в приміщенні закладу та на прилеглих територіях (включно з навчальними приміщеннями, приміщеннями для занять спортом, проведення заходів, коридорами, роздягальнями, вбиральнями, душовими кімнатами, їдальнею тощо) та (або) за межами закладу освіти під час заходів, передбачених освітньою програмою, планом роботи закладу освіти, та інших освітніх заходів, що організовуються за згодою керівника закладу освіти, в тому числі дорогою до (із) закладу освіти.

Ознаками булінгу (цькування) є систематичне вчинення учасниками освітнього процесу діянь стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, в тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, а саме:

- умисне позбавлення їжі, одягу, коштів, документів, іншого майна або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні освітніх послуг, примушування до праці та інші правопорушення економічного характеру;
- словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи;
- будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру, зокрема принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська, образи, жарти, погрози, поширення образливих чуток;
- будь-яка форма небажаної фізичної поведінки, зокрема ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, завдання ударів;
- інші правопорушення насильницького характеру.

5. Суб’єктами реагування у разі настання випадку булінгу (цькування) в закладі (далі - суб’єкти реагування) є директор та комісія з розгляду випадків булінгу;

Суб’єкти реагування на випадки булінгу (цькування) в закладі діють в межах повноважень, передбачених законодавством та цим Порядком.

6. Суб’єкти реагування здійснюють заходи, спрямовані на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладах освіти згідно з Планом заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладах освіти, затвердженим центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

7. Педагогічні працівники закладу у разі, якщо вони виявляють булінг (цькування), зобов’язані:

- вжити невідкладних заходів для припинення небезпечного впливу;

- за потреби надати домедичну допомогу та викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання екстреної медичної допомоги;
- повідомити директора закладу та принаймні одного з батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування).

ІІ. Подання заяв або повідомлень про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти

1. Учасники освітнього процесу можуть повідомити про випадок булінгу (цькування), стороною якого вони стали або підозрюють про його вчинення стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу або про який отримали достовірну інформацію, директора закладу або інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування) в закладі.

У закладі заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) або підозру щодо його вчинення приймає директор закладу.

Повідомлення можуть бути в усній та (або) письмовій формі, в тому числі із застосуванням засобів електронної комунікації.

2. Директор закладу у разі отримання заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування):

невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, повідомляє територіальний орган (підрозділ) Національної поліції України, принаймні одного з батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування);

за потреби викликає бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання екстреної медичної допомоги;

скликає засідання комісії з розгляду випадку булінгу (цькування) (далі - комісія) не пізніше ніж упродовж трьох робочих днів з дня отримання заяви або повідомлення.